МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советсли Союза Коммунистически партс Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совета Министрий Совместе оргаш.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 95 (4108). ШИНАРДИ, 10 август 1965 шу. Мах 2 кеп.

ТІАДОАГІАЧА ШЕРАЧА ХЬУВКЪАМА—

ХІАНЗЗЕ А ДИКА ЛАРД

■

МАХУЛЛА ДУКХАГІА ІАЛАШДЕ ДОАКЪАР

Дийнахьара норма 150—180 процент — ишта да Экажжхьоний - Юртарчу отделене трактористий Сапралиев Махьмадан Алибогачиев Хьсейнен балхд хьокхамаш. 200 гектара тІара ча хьалгулдаьч механизаторша.

Сурта тІа: Сапралиев Махьмади (аьрдехьа) Албогачиев Хьсейнан.

Н. КОБИАШВИЛЕ, сурт.

ХЬАЙБАШТА — ШОРТТА ДОАКЪАР

КПСС ЦК мартовски Пленумо дІахо хьайбаш доахам дергІабелабара йоккхий торонан хьа а йийлай, хІаьта ду тІулакха доакъайр база Іаламмате боккха лоарІаме болаш йолга белгала дьаьхьа. Из лика кхета а деш, Нохч-ГІалгІайчен хьайбаш лелдерашца дергІа терко ю укх шера хьайбашца шоррта доакъар Іалашцара. Нагахьа ца жахкхар лиша кхочаш да лойн, хала хуоргга семилетка тІехььарча шера республика хьайбаш лелдерашца тІайнна социалистически декларан кхочашдо, хІаьта тІаийнаран Іалаьмате доккхий декларан да. Нах чахьалкхенга доккха лаьрІаьх 25 эзар тонн дуьхь, 65 эзар тонн шурд, 32 миллион фунт, 2700 тонн тхІ, иштта кхы. Ю бехкоьхкаме декъараш толамца кхочашдарга хІара бохамо кхетамца ІаштІехьбаккха беза болх. Хоша ма дий, хІанз сихха чаккдаха лезаш дуьхьа кхы а гуйран болхан лорта. Дале а хьалга латтача боахамаша цаІаш тІехьеп вожаш хьалхен ца а доахам цхьатарра ду уж балхаш.

Республика дуьхьара колхозашен совхозашен хІанле лиька доакъар кийчьаьл. ХьалгІайчарна доакъар дика оьмуьл Іоаьлй «Бемоловский» совхоза коллективо. Цига соадика а шоррта доакъар Іалашцир. Біаьстн яьннача хана вІалла доакъар доацан дисача республика цхьаьдоча боахамашца а ковкьостал дир ду совхоза коллективе. ЧІоаІла хьаьлет цига уьх шера а шоррта доакъар Іалашдара. Хана совхозе чуйІина силос йоллаш бе. Массехь ю да цига силос кургашн хьисаьпе йолла. Ду тІулакхо торо хулийг силос йоллигга аттача лаьхха, кхехетам кІеІнгалга Іаьдахийта, доаьгІа ІаІаьда мах лоьхе. Цул совгІа, силос да талхийтара а боккха пайда боаа цунах. Хана сучаІаьв чуьнан латт силоса лаьрХа дІайийна. Иа хьажІаш. Планах совхоз доккхийла а 9000 тонн силос йоаьа, боккха хьайбаш лелдерашца доакъар хІат 12000 тоннах кІеІнгалга йоаьаш силос кийчье. ХІанле ахо эзар тонн гарта силос еллай цар. Иштта дика лел совхозе кхаьда доакъар кийчьелга а.

Доакъарийн база ІаштІехьаккхара дика кхаьхийтад Грозненски районечу. Ю йолча шурий совхоз коллективо. Агрономашен зоотехникашен ерригача коллективе цхьана оттаьлй дикагІа Іоаьда доакъар кийчьара йоаьа план, хийлай лаьттан структура.

Соадка хинна кхочамйоаьпарш уьх шера хуургоацан ІаштІехьбаккхаб болх Наьсарен районерча «Экажевский» совхозе. Соадка лелкъар ца тоьаьн зала Іа дьаьккхар цигарча хьайбаш. Уьх шера ду совхозе дуьхьал Экажевски отделене лаьр-хІаз шин шера тоьаьрзоацан доакъар Іалашце. ЦІта планах 380 тонн аьла кийчье саан яр, хІаьта хІанле кийчьаьл 520 тонн, иштта дика лел ГІулакх кхыйолча отделенешца а.

Дуьхьа боахамаш да чах дергІа пайда эзаш а. Масала Гудермесин районера боахамаша хІанле 89 процент чах арІаш даьд, хІаьта Урус-Мартана районерча боахамаша — 79 процент.

Иштта доакъар кийчьара дика терко ею доа боахамаш кхы а дуьхьа дуьнна йиш а, бакъда цхьайлча колхозашен совхозашен ю болх лелдара лелабу. Бургуьйчу республика ГІоІла лаьрХача Наьна а 27 процент совгІа мара кийчьаьлца ГІоІла доакъар, хІаьта ду лаьхье йол — 30 процент совгІа мара. Из ЧІоаІла лелдаре я. Фуд цун керттера бахьан? ДергІа а болх хьетамца ІаштІехьь да баккхар да. ЦхьаьдочІа боахамийн кулгалгой дуьхьа сагота баг доакъар кийчьдара, из кхуьрра, яхаш кхыдола балхаш хьалха а доахам лелдаьлаьш.

Масала, хьашцарга вай шоайла яхье ишна ши район — Урус-Мартани Ачхой-Мартани. Цхьаьн тайнара да кхар хьалаш, бакъда хьоахамаш тайп-тайнара да. Август бутт болаьлун Урус-Мартана районе йоаь кийчьара план кхочаьнчьаьл 57 процент, хІаьта Ачхой-Мартана районе 22 процент мара кхочаьнчьаьш.

Доаллар кийчьеча дуьхьа кхочамбоацарашца да МалгІабика районерча боахамашца а. Кхаьстта во лаьт цита чах арсаш дара ГІулакх.

Дуьхьа ца доаьдаьх Грозненски районерча Ленина цІеарча колхозе. Цу тайнара ГІулакхан кхы дІахо за мегарцан. ХІанзаьхьа шоррта хьайбашта доакъар кийчьар — из хьайбаш лелдерашца хьалхьашка латта керттера дехкар да. Йухьхьанара партийн организацен, колхозан, совхозан, производственни управленей кулгалгой декъарийла ба кхыча балхаьнца ихьаьна из болх, кхаьстта керкам тІабаьхийта, ІаштІехьбаккха. Кхы тІехььаьлкха йиш ян доакъар кийчьелга. Укх шера шоррта доакъар Іалашдо ца хоьп цхьа ферма йитта мегарьаьш. Цул совгІа, хьайбаьна Іа доакхкардоаьчча моттигашка тІаьвза, арсаш а дьа Іаоттаьле деза доакъар.

Маьхула дукхагІа Іалашъе еза йол. Ду хьаьхьаьха шоррта торонан йолаш я. Укх шера лиька тІаьаьшай баьшаш. Бизза пайда эза боаа царех.

Республика дуьхьара колхозашен совхозашен лерттІа пайда эш чах. Ялат чуэшаьшехь из хьагуд а дийла, хьайбай фермашка тІаоа. Ма дарегІа а лиька а доакъар да.

ХІанз кхаьстта терко е еза силос йоллара. Сихха чуэша еза силоса лаьрХа дІайийна хьажІаш. Бизза пайда эца беза уж чуэшан йолча агрегатех, силос дІайолчаьна моттигашца уж іаоаьаш йолча транспортах. ХьажІаш сихха хьаьхкарах, уж ІаоаьарахІ тийна я силос йоллара темпиан, Боахамий кулгалгой, спецшаьстий декхар да массайолча моттигашка силос хьалха латтача опытах йоллаьрІийелан гІулакх ІаштІехьдаккхар.

Хоша ма дий, хьхьаьнца дуьхьа лоІаьн а деллаш доакъар кийчьара дуьхьа новкьарленан пийсьеннилла. Цуьхьа хІана кхаьстта сухалбе беза доакъар кийчьара. Лаьн бІаьр тІаьаттабе беза колхозашка, совхозашка доакъар кийчьара ІаштІехьчьаьлца бригадай болха, уж мел эшачуна Іаллаьше еза.

ВІалла дийнадийта мегарцан доакъар кийчьеча кхаьхьегаш барий материальни беаам совбаккхара гІулакхан. Кхетамца лелабе беза из болх. ШеранГа йоаржее еза хьайбаш лелдерашца доакъар кийчьеча йокъе шоаьнкхаьрчаьш.

Хоша ма дий, хьхьаьнца дуьхьа лоІаьн а деллаш доакъар кийчьара дуьхьа новкьарленан пийсьеннилла. Цуьхьа хІана кхаьстта сухалбе беза доакъар кийчьара. Лаьн бІаьр тІаьаттабе беза колхозашка, совхозашка доакъар кийчьара ІаштІехьчьаьлца бригадай болха, уж мел эшачуна Іаллаьше еза.

Доакъарийн база ІаштІехьаккхара дика кхаьхьийтад Грозненски районечу. Ю йолча шурий совхоз коллективо. Агрономашен зоотехникашен ерригача коллективе цхьана оттаьлй дикагІа Іоаьда доакъар кийчьара йоаьа план, хийлай лаьттан структура.

Соадка хинна кхочамйоаьпарш уьх шера хуургоацан ІаштІехьбаккхаб болх Наьсарен районерча «Экажевский» совхозе. Соадка лелкъар ца тоьаьн зала Іа дьаьккхар цигарча хьайбаш. Уьх шера ду совхозе дуьхьал Экажевски отделене лаьр-хІаз шин шера тоьаьрзоацан доакъар Іалашце. ЦІта планах 380 тонн аьла кийчье саан яр, хІаьта хІанле кийчьаьл 520 тонн, иштта дика лел ГІулакх кхыйолча отделенешца а.

Дуьхьа боахамаш да чах дергІа пайда эзаш а. Масала Гудермесин районера боахамаша хІанле 89 процент чах арсаш даьд, хІаьта Урус-Мартана районе йоаь боахамаша — 79 процент.

Иштта доакъар кийчьара дика терко ею доа боахамаш кхы а дуьхьа дуьнна йиш а, бакъда цхьайлча колхозашен совхозашен ю болх лелдара лелабу. Бургуьйчу республика ГІоІла лаьрХача Наьна а 27 процент совгІа мара кийчьаьлца ГІоІла доакъар, хІаьта ду лаьхье йол — 30 процент совгІа мара. Из ЧІоаІла лелдаре я. Фуд цун керттера бахьан? ДергІа а болх хьетамца ІаштІехьь да баккхар да. ЦхьаьдочІа боахамийн кулгалгой дуьхьа сагота баг доакъар кийчьдара, из кхуьрра, яхаш кхыдола балхаш хьалха а доахам лелдаьлаьш.

Масала, хьашцарга вай шоайла яхье ишна ши район — Урус-Мартани Ачхой-Мартани. Цхьаьн тайнара да кхар хьалаш, бакъда хьоахамаш тайп-тайнара да. Август бутт болаьлун Урус-Мартана районе йоаь кийчьара план кхочаьнчьаьл 57 процент, хІаьта Ачхой-Мартана районе 22 процент мара кхочаьнчьаьш.

Доаллар кийчьеча дуьхьа кхочамбоацарашца да МалгІабика районерча боахамашца а. Кхаьстта во лаьт цита чах арсаш дара ГІулакх.

Дуьхьа ца доаьдаьх Грозненски районерча Ленина цІеарча колхозе. Цу тайнара ГІулакхан кхы дІахо за мегарцан. ХІанзаьхьа шоррта хьайбашта доакъар кийчьар — из хьайбаш лелдерашца хьалхьашка латта керттера дехкар да. Йухьхьанара партийн организацен, колхозан, совхозан, производственни управленей кулгалгой декъарийла ба кхыча балхаьнца ихьаьна из болх, кхаьстта керкам тІабаьхийта, ІаштІехьбаккха. Кхы тІехььаьлкха йиш ян доакъар кийчьелга. Укх шера шоррта доакъар Іалашдо ца хоьп цхьа ферма йитта мегарьаьш. Цул совгІа, хьайбаьна Іа доакхкардоаьчча моттигашка тІаьвза, арсаш а дьа Іаоттаьле деза доакъар.

Маьхула дукхагІа Іалашъе еза йол. Ду хьаьхьаьха шоррта торонан йолаш я. Укх шера лиька тІаьаьшай баьшаш. Бизза пайда эца беза царех.

Республика дуьхьара колхозашен совхозашен лерттІа пайда эш чах. Ялат чуэшаьшехь из хьагуд а дийла, хьайбай фермашка тІаоа. Ма дарегІа а лиька а доакъар да.

ХІанз кхаьстта терко е еза силос йоллара. Сихха чуэша еза силоса лаьрХа дІайийна хьажІаш. Бизза пайда эца беза уж чуэшан йолча агрегатех, силос дІайолчаьна моттигашца уж іаоаьаш йолча транспортах. ХьажІаш сихха хьаьхкарах, уж ІаоаьарахІ тийна я силос йоллара темпиан, Боахамий кулгалгой, спецшаьстий декхар да массайолча моттигашка силос хьалха латтача опытах йоллаьрІийелан гІулакх ІаштІехьдаккхар.

Хоша ма дий, хьхьаьнца дуьхьа лоІаьн а деллаш доакъар кийчьара дуьхьа новкьарленан пийсьеннилла. Цуьхьа хІана кхаьстта сухалбе беза доакъар кийчьара. Лаьн бІаьр тІаьаттабе беза колхозашка, совхозашка доакъар кийчьара ІаштІехьчьаьлца бригадай болха, уж мел эшачуна Іаллаьше еза.

ВІалла дийнадийта мегарцан доакъар кийчьеча кхаьхьегаш барий материальни беаам совбаккхара гІулакхан. Кхетамца лелабе беза из болх. ШеранГа йоаржее еза хьайбаш лелдерашца доакъар кийчьеча йокъе шоаьнкхаьрчаьш.

М. С. АСТАХОВНА, Х. Х. АЛБОГАЧИЕВНА, С. ГАПАЕВНА, И. С. ЕРЕМЕЕВНА, И. И. ЧУВАЕВНА
НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГІИШЛОШЬЕР ЯХА СИЙЛАХЬА ЦІИ ЯЛАРА ХЬАНЬЕХЬА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

Пишлош хьаьлара дакъе доккхий хІамаш карагІаларах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни ГІишлошьер яха сийлахь цІи лийла:

Астахов Михаил Сергеевича — «Грозхимнефтестрой» яхача треста № 7 йолча СМУ каменщика бригадира.

Албогачиев Хьасана Хаважа — «Грозпромстрой» яхача треста № 11 йолча СМУ штукатурий бригадира.

Гапаев Сайд-Іалена — «Чечинвестстройа» гІишлонний управленеи № 1 йолча СМУ бульдозера машиниста.

Еремеев Иван Степановича — «Чечинсельстрой» яхача треста № 4 йолча СМУ отделочникий хозрасчетни бригада бригадира.

Чуваев Иван Ивановича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управленеи слесарий-монтажникий бригадира.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара меттел Т. ЭСЕНБАЕВА.

г. Грозный,
1965 шера 6 август.

РЕСПУБЛИКА ГІИШЛОШЬЕЧА ОРГАНИЗАЦЕЙ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАНЬЕХЬАРА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

ЛАнха производственни хьокхамаш дахарахи гІишлошьечуьнца дуьхьаьнеен Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота дуйла:

АЗИЕВ Бахо Вацагоевича — «Чечинтрансстрой» яхача автотранспортни объединене № 4 йолча гаража шофера.

АДУЕВ Мусрал Абуевича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управленеи слесарь-монтажникца.

АКУЕВА Баппи Тураевнайна — «Грозпромстрой» яхача треста № 12 йолча СМУ штукатура.

АЛБОГАЧИЕВ НохархІама Цамалайина — «Чечинсельстрой» яхача треста № 5 йолча СМУ стройместера.

АФАНАСЬЕВ Николай Яковлевича — «Грозпромстрой» яха ча, треста № 2 йолча СМУ слесарий-монтажникий бригадира.

БОГАТЫРЕВ Махьмада Абукара — «Грозпромстой» яхача треста № 8 йолча СМУ прораба.

ВИШНЯ Дмитрий Лаврентьевича — «Монтажспецмонтажстроя» яхача Грозненски СЦ плотника.

ГОРЛОВ Василий Петровича — «Чечинстройтранс» яхача автотранспортни объединене № 3 йолча гаража шофера.

ДИКАБРАИЛОВ Хожийна — Шалински ашкабетонни конструкцей завода бетонщика.

ДУДАЕВА Румайна — «Грозпромстрой» яхача треста № 3 йолча СМУ штукатурна.

ЕДИСУЛТАНОВ Сайдхьасана — «Грозпромстрой» яхача треста № 3 йолча СМУ бетонщикий бригадира.

ЗПАЕВСКАЯ Зинаида Антоновна — № 2 йолча кирпичний заводе сдаччийна.

КРЮКОВ Борис Александровича — № 7 йолча специализированни треста монтажни управленеи автокрана шофера.

КАЦАН Наталья Семеновна — Грозненски слюдяной фабрика цІнаьдьІцийна.

ЛИМАНСКИЙ Иван Ивановича — «Грозпромстрейреконструкций» яхача треста № 2 йолча РСУ слесарий-монтажникий бригадира.

ЛЕВЫНИН Ким Федоровича — ВсесоюзнІи конструкцей Грозненски завода плотника-опалобщика.

МИХЕЕВ Емельян Потаповича — «Чечинстройтрест» яхача треста № 7 йолча СМУ газосварщика.

НОВИЧКОВА Наталья Алексеевнайна — Грозненски слюдяной фабрика цІнаьдьІцийна.

ОСКАНОВ Баьхьарбина Баьхьаьдина — «Грозпромстрой» яхача треста № 11 йолча СМУ плотника.

ПОНОМОРЕНКО Сергей Федоровича — «Чечинвестстройа» гІишлой управленеи № 3 йолча СМУ скреперистий бригадира.

ПОЛИКАРПОВ Константин Алексеевича — «Чечинсельстрой» яхача треста № 2 йолча СМУ каменщика.

ПОЙДАЕВ Александр Георгиевича — Грознефтехимремонтстрой» яхача треста № 1 йолча СМУ боккхаІа волча проработа.

ПЕРЕЛОВИЧ Георгий Елизарович — «Грозхимнефтестрой» яхача треста № 6 йолча СМУ плотника.

ПАШКОВ Анатолий Алексеевича — «Кавсантехмонтаж» яхача треста ДІа-ноха лелача механизаторна ваннаьн колонни слесаря-сантехника.

РОДИНА Надежда Сергеевна — «Грозхимнефтестрой» яхача треста № 9 йолча СМУ штукатурна маляра.

ТИМОЩЕНКО Прасковья Антоновайна — № 1 йолча кирпичний завода рамкай транспортировщицина.

ТКАЧЕВ Владимир Николаевича — «Южномонтажавтоматика» яха треста специализированни СМУ газосварщика.

ФИЛИПЕНКО Виктор Иванович — «Грозпромстрой» яхача треста ГІишлой лабораторе токара.

ХАРЧЕНКО Михаил Георгиевича — «Чечинстройтрест» яхача автотранспортни объединене № 1 йолча гаража шофера.

ХАДЖИЕВ Шамсудина — «Грозпромстрой» яхача треста № 4 йолча СМУ каменщикий бригадира.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Секретара меттел — Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума член Т. ЭСЕНБАЕВА

г. Грозный,
1965 шера 6 август.

СУХАЛБЕ ЛАЬТТА АХАРА

Ка бола ялаташ чуэнара тІехььа ча хьа а гуллеш лаьтта охьийта вІашТІехьдаккха декхарийла бар «Алханчуртский» совхоза кулгалой. ЦхьаьбакъдА, берриг теркам ялаташ сихха ччийца дахара тІабаХийтарах шоллагІа лоа лоарХаме гІулакх — ханнаьхьа ча вІашкатохийта тІаккха вІалла иа гоаьеш лаьтта аха лоаьдеІгеи ихьарча дишлеар кулгалхошта. Из балхан доаьаш йиш хиннаьчу дуькха тІехььагІа доаьдир боахаме лаьтта аха.

ХІанзчу тІехььагІа арсаш де зезаш да совхозе 800—900 гектар ча. ХІаьта деаьш доагЕ ах а а ахьаьш лаьтта.

9-ча июле 1607 гектара тІара ка бола ялаташ чуэйна а яьина шоллагІча отделене хьаькка ахар совхоза комбайнаш. Бакъда, ялаташ чуэйца хиннаьчу кхаьн ахьа-м 16-ча июле мара болабаланзар отделене. ВорХІ ди ювьеденнад 3-ча отделене ялаташ чуэнарах лаьтта ахарах. ХІаьта цуьхьаьхьагІа дуьхьа деаьш а доаьдаьлаьш.

Цуьхьа ХІаьнаьца аьха дьаьнадаьт ухьаьа 800 гектар сеГІа лаьтта мара. Белгалдаккха деза лаьтта оаьалга ХІана а доаьтІаьа бесса вІаьштІехьаькканза хилар.

Берригаш ДалаьрхІана барайта трактор я отделене, царех лаьтта аха йиш яраш бархІ а йолаш. Дийнахьн-бусн шин сменах болх байтаьш хиннаьчу 70 — 80 гектар лаьтта аха йиш я бархІ трактораца.

Отделене управлиношк Шазиев ИбраХІамен кхычарн, шин сменах болх бу ерригача трактораца яхе а хьыметтел ихьаьн сменах а лаьттІа болх баьн ухьаьа машинаца. Кхаьнца хьаькка тІа рейдин бригадана гучадьалтар «ДТ-54» яха ма трактор-бетон ма ялаташ. Лаьнен Батарийка трактор яр ларех цаІ. Вокхан да малаш ва магазаш тхона.

БархІнеча меттал пхиІ мара болх беш трактор яцар отделене кхаьнка. ХІаьта цуьхьа «С-100» отделене коа ехай, яхаш латташ яр, дуьхьал подшипник эшаш хиларах.

— Тоаьл латте а тІаХоане трактористе-м ваи цу тІа—аьле жоп ду ноо. Шадиева.

Трактористаша лаьтта мишта оах хьежар тхо. Тхона гучадьалар 25—27 сантиметр аха лоаьча кІоарргаІга даде а 23 сантиметр мара из ца оаьалга, цул совгІа де йиш яр дац оахам тІаьгІа тоаьдара а. Шаьрдац из, йоаьаш галаш, дарбаьлаш юс оаьама тІа, иштта йоаьаьаш а ют цхьаьцанаьхьа. Лаьтта оаьача агрегаташца, тІехьь тасса цхьацца макха мара, катокаш е кхиййоаь пишеннарах из хиларах да из. Цул совгІа лаьттан чІор теда урсаш предплужникашца яхаьаьр нохарех.

Кхаььберга оаьарле лаьхьара новкъа да «Алханчуртский» совхоза цхьанна отделене ехай стандш да хилар, трактористаша бІайха кхача на кийчбар. Из балхан доаьаш 5—8 километр гаьна машинашца хьыкхуьдеп оаьа пІаьхулаьеп бедаш ба уж. Цуьхьа Іуйранен сайрийнен дуьхьа тІехььа йоа ыар.

Кхоалаг1а отделенечуьл а ворІа да лаьтта оаьалга «Алханчуртский» совхоза цхьаьлагІчен шоллагІчен отделенешца.

1600 гектарах 740—760 гектар лаьтта мара даьллаш хІана а доаьлаьгІа отделене. Дийнахьа лаьтта оаьаш шин трактор мара ца хиларах да из. Кхы а ворІа лаьт гІулакх цхьаьлагІча отделене. 200 гектар а хурсаьц цхьаьа а лаьхча лаьттах. Из болх беш кхоьнка—йиІ-йиІ трактор мара ца хилар бахьан дІаьаш да из.

«Алханчуртский» совхоза кулгалой хІаьгІчуьл тІехььагІа йиІсача оаьаьца хала 2200—2300 гектар лаьтта аха дезаш да. Из декхар тешнаьм чаккхаьккхара нийса пайда эца беза ерригача текхийта.

* * *

ДИЙНАХЬА А БУС А

ПаччахьаьхьагІа ялат дохкара планн тІехьхоачашъьлй Наьсарен районе. Заьдаьл сеИЙ дІаьчуьнна: яларан центнер ялат. ДІахо а планан совгІа дохкаш да из. Бартхьхьаьнго йоаьаш кхьаьгарах, лаьтта лелдара культура деГІаьрах, кхаьшка кхьаьгарашца дикагІйола агротехника карарсаьрдаш даьхьал уж толамаш.

КарагІаьнначуьл кхочамбеш баьн наьхьархой.

Ха ЛІа а да йоаьйгІаш хуургойча хьуьхьаьма дарг йоллаш ялаьта ца ЛІаьта сарраьхьа ерригача совхозашца аха лоаьду лаьтташ. «Октября 40 шу» яхача, «Назрановский», «Экажевский» совхозашца йийла йоаьаьца ерригача ЛІаьрХаьрах тха рейдин бригадо. Фу хийла тхона кхаьшка. «Назрановский» совхоза тракторин бригада ахай тІарча еташе Дахьхьарчо тхо. 1500 гектар ялат ЛІаьхь лаьтта да бригада. А. Тазгиреева кулгалдеча бригаде 3 гуоенчин тракторо я. ХІаьхьа ерригача ЛІаьрХаьрах а я уж. ТІаккха чиннта ду оахам? Во ду ала йийш ли из. Оасар Дадьаьхьад. Уьхьаа гектара тІа ихьн центнер доаьрХаьн болаш суперфосфат тессай. Шекара сеиеда ДІаьра кийчу из лаьтта. 30 сантиметр кІаьрга оах. Оахам лиька а ерш нохмаш ехоачаьчен кхаььет механизаторашца Ансамхов Махьмадца, Султыгов Беслана, Хьуьхьаев Мусаг, Майсигов Идриса. Цхьанна хана а бригаданца ЛІаькъаьсташ ваи кхаьнаьГчарех воа механизатор Шаьмурзиев Юнас. ХІара деина оахам де арайоаьла трактораш техникеен болх булургбоаьаш йий хьоаьр ца. Гуеничин тракторашца кІеІнга аьле а ХІанле 500 гектар лаьтта аьхад уьхьаа, хІаьта ДІаьхо беш а ба из болх.

Шоай лоаьхоеп тІехьь да бусаш хьаьхьаьгІа ба «Октября 40 шу» яхача совхоза кхоалаг1а отделене № 5 йолча бригада механизатори. Аха ЛІаьхьаьде мара ца деаьш кийчьаь лучча ехаш за хьаьта а уьхьаа, хІаьта болх беш 2 трактор мара яц. 200 гектар да дерриг аьха лаьтта. Шин трактор кІеІнга я. Ший ханна аьха оахам де арайоаьла трактораш техникеен болх булургбоаьаш йий хьоаьр ца. Гуеничин тракторашца кІеІнга аьле а ХІанле 500 гектар лаьтта аьхад уьхьаа, хІаьта ДІаьхо беш а ба из болх.

Шоай лоаьхоеп тІехьь да бусаш хьаьхьаьгІа ба «Октября 40 шу» яхача совхоза кхоалаг1а отделене № 5 йолча бригада механизатори. Аха ЛІаьхьаьде мара ца деаьш кийчьаь лучча ехаш за хьаьта а уьхьаа, хІаьта болх беш 2 трактор мара яц. 200 гектар да дерриг аьха лаьтта. Шин трактор кІеІнга я. Ший ханна аьха

Бийсана яь рейд

йоаьле тамаш я заьь. Цу шин трактора тІа болх беш да ваьарий ХучиевгІаьр Зелимхан Исраила. 4,7 гектар лаьтта аха деаьш я бийсана беча ДІаьа норма. ХІаьта оахам хІа ца дезаьча тайнара кІоарга а дезаьр ноохан кхочаьчан а ю ваьарашца. Из иштта даьс а доаьчаьнарашца а да укхаза. Предплужникаш ялаьаш ноХаьрашца хьалхьашка. Макхаьн дахаьн оахама тІехььа. Цо хила дезаьча беСса лиька хилийтаьш оахам. Цу предплужникийн маьхьаІа ТерЖо йІчча бакъаьлца хурсаьр-ех отделене управляющи ворІа поа. Арчаьрха. ВІаьрзиЕьхьаьн оахам ду агрегатаьш.

Жаьчча тайнара сурт лайра тхона «Экажевский» совхозе. Берриг гуеничин тракторашца цхьан моттиге хьаьгІа а ба болх байр совхоза лиьстора ноо. Пачоева. Грушоен мотаьх ту оахам. Шоайла ялаьаьш баьн

5125 гектара тІара ча хьагулде а цунах арсаш де а деаьр «Ингушский» совхозе. 3800 гектара тІара мара хьагуддьаьн ча, хІаьта арсаш даьр 2800 гектара тІара ча мара даьл. Цох гуш да из гІулакх лезара лелдара. Цунга хьежжа кІеІнга аьлад совхозе лаьтта. 2600 гектар мара даьлаьн оахам. Шин сменах болх да бегга, ерригача тракторех бизза пайда да эцалга да из.

Лаьтта оахаргІоа ялх трактор я Балоев Кхайбас кулгалдеча № 6 йолча бригаде. Бакъда, оахам деш яц ужхаа йиІ трактор мара. Царех шинне мара баьн шин сменах болх, вож шин трактор силос Іотоїаьеп хул дийнахьа. Лоаьца ахьча беттара кІеІнга тракторашца хул бригаде оахам деш. Из балхан доаьаш хІанзаьца аьхар дац 520 гектар лаьтта мара.

Дуьхьал цхьа трактор мара ялар оахам деш ьхоалаг1ча отделене нов. Белхароева кулгалдеча. Педелгіча бригаде. Бригаде латташ яр «ДТ-54». Шин трактор дІа а оттаьв шоашта йол я вахавар Мержоев Моллатгирин Фаргиев Эдалгирин.

Деаьш долчех ах а аьхадан лаьтта Цечоев Юнуса кулгалдеча бригаде. 5-чен—6-чен августе ши трактор мара ялар уьхьаа оахам деш.

Цу совгІа белгалдаккха деаьр совхозе хІара бригаде кхоькка—виьхьиъ тракторнет ца тоьаьш хилар а. Цо повкъарле ю балха. Сихха кхочамбоацарен дІа а даьха йисача ханах бизза пайда эцарбогІча тайнара болх ІаштІехьбаккха деххарийла ба совхоза кулгалгой.

«Сердало» газета рейдоан бригада членаш: А. ЦУРОВ, «Алханчуртский» совхоза партийно - паччахьалхен ТІахьожама новкъостала йолча группа председатель. У. ДОНИЕВ, «Ингушский» совхоза шофер, А. ХАРСИЕВ, «Ленина Байрах» яхача газета болхло, Ам. ПЛИЕВ, «Сердало» газета корр.

ВОРХІ ШЕРА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЬЯЬЙ

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Москва

Гоаьл Москва къаьстагІхона, семилетка ханал хьалха кхоачашъар дуьхьа шерча ях а а боаьдаьь, 1965 шера августе воаьл шера план кхоачашйир промышленни производстева боарамах. Контрольни цифрашца даьрХІа хинначу 37 процентана меттеа 43 процент дуьхьагІа арахийнай валовни продукци. Московски Верхийача продукцех 90 процент гарта яр къаьстагІча оаьарле лаьхьара чотах я. АЛхха московскийн городской экономически-райена предприяТеша ворХІ миллиард сом совгІа пайда-баьь.

Дуьхьа а дуьхьаІа арахецан я машиностроенен металлообработкинен йола автоматически ахаьтоматически линеш, геттара нийса болх бу станокаш, приборашн автоматизаце средствашн, автомобилаш, электродвигателаш, бытовой холодильникаш, баракъашн дуттА машинаш, телевизораш, кхыйола продукци.

Города промышленни предприятешка боккха болх чакхдаьккхай производство техническ керла кийчьяра, прогрессивни технологически процессаш юкъйолаьра, керда, кхы а дикагІа лоа машинийн механизмаш тайнаш хьалара. Комплексно механизаци ЛЬЙ 56 предприятенера, 800 нехан участканех, болх бе йолаьлийтай 2800 автоматически ахаьтоматически поточе-механизированни линеш.

Техническ прогресс чакх а йоахаш, Іилма-техкама институташа, конструкторски организацеша, предприятей коллективаша кийч а я, производственна юкъйийхьай 19 хаер керда изделеш. Цаьра юкъе — техникіфса болх бу станокаш, компрессораш, «ЗИЛ-130» яха тІрзовйн «Москвич-408» яха легковойн автомобилаш, химически хьоасаьта переработка яра эца машинаш, синтетически материалех я пленкаш, культурно-бытовойн боахамен ГІулакхашца эца предметаш. Дикагіен балха тешаметіен йолаш арахийнай ЛІнъ эзар совгІа машин, прибор, наха дукхагІа хьалхдола товараш.

Химическ промышленность. ГІулакхашца ЛІаьрХаьрах, металл тела шоай тайнара станокаш, химически, полиграфически, текстильни, трикотажни промышленноста эца машинаш оборудованни, синтетически материалаш, телевизорийн кхыч хІамийн керда маркаш а хьалха эца товараш а. 800 эзар киловатт ниа болча Іанарна кхеетаеча турбина опытни образен кийчьаьй.

Промышленносте боккха болх чакхбаьккхай техническ боарам лаьхьен, хьалха латта технологи юкъйоаьлаьш, производствона механизаци эца. Комплексни механизаци ЛЬЙ 389 цецан предприятеш, 1200 совгІа, участкаш. Болх бе йолаьлийтай 1500 совгІа поточно-конвейерни линн. КъаьстагІча оаьарле 44 процент лаьхьаьнна Ленинградски областен промышленносте.

КъаьстагІча оаьарле лаьхьара чотах 80 процент совгІа дуьхьагІа арахийнай продукци.

Семинехьн Дідаьхьа шерашца производствена дІаьдоар планал совгІа кІеІнгалга чотах дикка аьчч кхоьдьаьл, наьхонеешца совьаьлай Ленинградски областен промышленносте.

Ленинград

Гоаьл Ленинграден Ленинградски областен промышленносте къаьстагІхошца ханал хьалха, ях шерашн ворХІ беттан, кхоачашъьлй валовни продукции арахецара берригача боарамА йола ворХІ шера плана контрольни цифрашца даьрХІа 44 процентА меттеа 59 процент дуьхьагІа арахен промышленни продукции. СиХхача темпашца деГІаьнай машиностроенен металлообработкин, химически промышленность. ГІулакхашца ЛІаьрХаьрах 1,9-эзаа дуьхьагІа хинначу.

Предприятешка Іилма-техкама институташен конструкторски организацешен хьалара а ЛЬЙА, кийчьаьй машинийн, оборудованийн, приборийн, материалийн керда тайнаш 5.700 ойрарех. Хьаьлаьнна ЛЬЙ йоккхий кийчьеп ханарнен болх бу турбинаш, генератораш, «К-700» яха ниа болча тракторан, деза мукъан кхуьхьа таннеран, ЛЬЙ йоаьаьнна ЛЬЙ ЛЬЙ ЛЬЙ

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ЗАНЯТЕШ вахарца ювзаш

Грозненски мехдаьлта чакдоахача завода парторгранизацие бекттохкаме пропагандиста болх тІаьвкхлар сова — коммунистически кхьаьгІаьма группа спай селе дедаг, аьлна. Ту группаца 17 саг вар. Специальностаца диллача тайп-тайнара говзалаш йола лаг бар уж, дукхаІа баргаш 5—9 кІаьсаг яьсна ахь слесараш, токараш, газосварщикаш, плотникаш, токараш, тайп-тайнара балхаш дераш а болаш. 20 пеРагара 55 шерра кхачкъна хаваш йолаш бар уж. Х.ьмий хьакъехь а чІоагІа арта бар уж: эрсий, нохчий, татараш, армаиаш, украинаш.

Дешара ту бергигаш тІа а болаш доладелар. Хьалхарчаьрс цхьа тема «Дуйнен социалистически система — тІаьнарча хилара хоадамбеш йоьа фактор» аьлаш ер. Из заняти чакхъяккха еаар лаДуьйларш ту тема дуХ тІа барбойлечи цунна ранаьа хуьрбойлечи тайнара. Ту гІулакхца йоьаш йир тха методическеи совето а. Ту тема хьакъеьсарча занятеш план елар пропагандисташтта, царца семинар а йир. Тема хьакъеьсарца план сайна кхаьчача со волавелар материал гулъе,а конспект оттае а, керттерлар ше кхаьчаеш белгал а деш.

Ишитта юхьланцарча темах чІоагІа яьха йийзар беахам делабара дуйнен социалистически система произошеди.

ЙоагІ-ЙаГІаьна арГІаьрга кьестадора оаха: мел а малагІа а мехкан да дуйнен социалистически система юкъеРдарадаш, беаХам делабара социалистически система лоарХламеГІа бела аьтуьв, цун ларда тІа дуйнен хьалхьашта юкъера кхаьгІаьм бийрхьа ДІа-са нийсбаР керда социалистически тайпа хьахинна ВІашТІехьалаР, дуйнен хьалхьашта юкъера кхаьгІаьм бийкъа ДІа-са нийсбаР ье лерхІа гІулакх.

Беседан йолаш ладугІаРашка хетта а хетташ, Іемаль чакхъяьнна материал юха хьалха а йолаш, дикаГІа Іаьхьетаайтар аз яз.

Ту темах кхетабир оаха вІашн экономически новкъостал дара сочета чулоцаш, цун доХхарш, малагІа мехкан да цунна юкъеРдараш. Беседа Іистейлаькхаш аз ГІаьнарчаьрс коммунизмагІа бода вай мохк дегІаБара хьакъеьсарца дукхА а ийцраш. Царех ер, масала, продукце лоарХламеГІа дола тайнан дукхаГІа арахецаш хиларца - диллача СССР-и США-и-юкъера юкъ чехка кІезиГІлуш йоагІаш хилара хьакъеьхьарДраш. Цхьаьйола продукци арахецара хьакъеьхь моцдаГІе а вай мехко США тІехьаЙитаРах дарш а дийцар оаха.

Беседа еча хана керттера деанш хьалхдоахар аз, уж ладугІаРашка йІаьнде торо а хуьйташ. Ехетоиза дола дешаш тІехьаРча 10—15 минута цхьана дуйцаш кьестадора оаха. ХІара беседе из ха ихетоГар аз. Беседа Іистейлаьлаш ладугІаРашка ДІаьзвора темах дала дола, ТІайоаГІача заняте юха а хьалха доаха деанш, ДІаьвра тема малагІа я ДІахойтар.

«Производства технологена хьалхьа лаТТа керДІаДар» яьхча темах дукхха дешаш дьлыьлар: № 24 йолча установкеРча производства технологена керда методаш юкъеьалаР, диэтиленгликоляда бензин ЦенДу установка хьалъяри йолаалийтари (серни кислотадарчуг дикаГІа ЦенДу толашагІа йола технологическиЙ процесс я из).

ЛадугІаРийр уйла чІоагІа тІаьйолаш хилар нефтехемсезавода оьгтах № 4 йолча установке юкъеВйьхьа хозрасчетни график тоолашГІа хилар да оператора вахтагІарча хьаштдолчча хана продукт хьакьоьл. стаяра процент, Іи, хий, электроэнерги мел йоДа кьоастаде, цигта графикагА хьежжа, мел ахча совГІа йІаДоДа е ехоДу кьоастаде йиш йолаш хилар.

Хозрасчетни графика хьакъеьхьа, цІаьккхе а юкъера ца кьоастаеш, хІаранена примерашГ елар кьоастаеш, аьлна. Ту гІулакха чІоагІа рьаьз хилар ладугІаРаш, цунна шоай сов ха «Ноае» йийзаяьле а, хІаьта из сона чІоагІа хеза а хийтар. ЭмиГІ чакхъяьнначу тІехьаГІа хІаранена дІаГІа ХІоачаШне задаьм елар.

«Бай кеТе, чакъеТе, бергаДе производство толашагІа вІашТІехьаьхьара вакъъаш» яьхча темах занятеш йолаш геттара дукхи масалаш кхийлар. Ту темА хьакъеьхьа дукхаГІа хьамьалаш даьрашГ ладугІаРаш шоаш бар. Из хьетош а да: уж шоаш ма бий ту установкашка, участникаш, бригадашка болх бергаш. Цар шоай кулгашца хьаьа а аь, рационализаторски предложеНеш юкъе а кхиьХа ма йий уж.

«Новатора дувцар» яьхча темах ладугІаРашта дийцар аз промышленносте, юрта боахамА, гІирсаш хьаьдеча Нохч-ГІалгІийчи кхьаьГамхоша малагІа толамаш даьхьд, Къьаьстта а белгалдаькхар химически комбинате керда объекташ (синтетически спирта, фенола) болх бе йоДаалийтар, ацетонови, шуриЙ, шекар дмкхха заводаш, сотталъча мебела фабрика, дукхха а кхийоьла предприятеш хьаьлар. Аз дийцар тхоЙ заводе малагІа толамаш даьхьд, план мишта кхоачаШьлЙ, къьаьгамаш оьсарле мел дегІаешай, продукци хьаьрга додар доХдарах мел ду кодеННад. Къьаьстта дийцар тхоЙ коллективана хьалхьашка лаТТа декхарш, тхоШ ремонтийкаш мхкмІаьра тІаьнарчаьрс тайпана геттара дукха хІама долта белгал а деш.

Группо лерг дилла ладийГІар производства новатор волча Николай Яковевич Ишина кІамаьл деш. Из балхах тІехьаьнна дика кхеташ, йоккха производственни опыт йолаш хиларх участка ерригача коллективо сий ду цун. Ше хьамаьл деш цо чІоагІа критика йора тийна болх беш волча шиЙ новкъостА Кеин Виктора из производстве во дисциплина йолаш хиларах, тешшаме болх беш ца хиларах. Ту гучалъхар дежурни слесарий дукхха а кхоачамбоацарш. Шийцарча новкъостеН Демьюра, Юдина болх хоастаеЙр.

Нов. Ишина аларах коллективо тоаьаЛе новкъостал дир Енина: ремонтно-механически участка собраме дийцар нов. Енина леладу хардаьхьара ГІулакхаш, цунца шийца кхьаьстта кІамаьлаш дир. Ларта цунах найда а баьлар. Из кастта тоаьуча оагІонгаьна ушаьмаш. Цунца ДІадаьдар компрессорца ремонт елар йола звено, хІаьта хІама, паччахьлахен план кхоачаШьлра шиЙ иш ца кхобеш къа а хьегаш, коллективна цийх бенна тешам баькъеш а ва нов. Енин.

Цунца, заикомо сога хьаьлар Николай Яковлевич Ишин сийлен книжка тІа яьварх йола грамота. Из грамота тхоЙ заняти йолаш аз торжественно нов. Ишина ДІаьсча новкъостаца дег тІара довшаш дахар цунна.

Сеа тергаГаьна, тха коллективна членаш кхетамаш кхебара баьхьаьрча методах цаІ а яз.

Са балха доккха новкъостал дара, тха партийни организаце даь ца Іеш. ишитта профсоюзни организаце а. Иштта, тха цехкома председатель нов. Ладелко, цун заместитель нов. Куаиецов каст-каста бІаргаго йиш яр къьаьст-къьаьстча новкъостА ца а кхаьмаьлаш деш, молларІча тайнара а балха тІа дисциплина тедхьаро план кхоачаШьлра доккха зе делира дашка а доашкаш. Профорг волча группаначра Шевелев Ювра, ладугІамера балха дацкъе — тиша аьшк гуЛдар вІашТІехьДоахилга — тІаийнад шийна.

ЛаХхсьна дийцаЧча тайнара аьнгтоШ еш дешара шу чаьхдьькъьхчу тІехьаГІа иэтогаш заняти йолаш группеРча дукхХача новкъостаца.

Б. МНАЦАКАНЯН,
Грозненски мехнДаьта чакхдоахача завода пронгандист.

Белгородски область. Пхи шу дьаьнад Лебедински рудника бухвера дукха аьшк доаЛде рудай хьалхара юоШ Курски Магнитни аномале горнякашца хьалъийЦа ца хана деиз. ХІаНа уххаза хІара шера хьалйоах 6 миллион тонни гарга маьхера металлургически бе-дар. Моттиг нараерзаГе елга дІаьхьоШ ба горнякашГ. Уххаза хьалъеш я гуччаьха руда доехх рудниашца.

Стойлински, БхуГба-Лебедински, Михайловске шоллагІа арГІа керда мощносташ нараерзайича Дьаьхенна 20 миллион тонн сонГІа руда лургда ГуДнинаша.

Сурта тІа: хьалъеш латта Стойлински рудник (60 метрони тІоа хьалбоах из болча «ЭКГ-4»).

О. Сизова суРт.
ТАСС фотохроника.

УРДУВ ДАККХАР —САГА СИЙ ДОАДУ ГІУЛАКХ

ДуХха ха йоаццаш тха газета тІа арадьаннача «Вай ираз вай воай бе доалл» яхаш долча Нохч-ПалгІай паччахьалхен педагогически института студенташца яздьаьча письмо чІоагІа терКам ГІаЗийр республика кхьаьстамхой. Из письмо хІанз маьсе йойча «нотти ашка дуйцаш да. Цу тІа оттаДаь доШ дуйцаш дуХха письмоШ ух тха редакце. Урдув — зуламе, сага сий доадеш гІулакх долта массане а бакъду, цун соаГІа, цар белгалдоакхи, из гІулакх сийгІа вай вахара юкъера ДІаДаккха дезаш хилар а. Вай таханарча сийрлаьра вахара юкъе ца йиш яц тІехьаДиса гІулакх. Цу хьагьеьха доа массехь письмо кепа тох оаха тахан.

Цхьаьбаькъа, цхьаболча авторашца урдув ДІаДаккхара шиЙ тайпара дола наькъаш белгалдоахх. Цу тайнара да тахан оаха кепа тоха студента К. Агие яздьаь письмо. Из письмо яІаццуьйлаелаш болаш да. хІаьта а оаха долчча бесса кепа тох из, хІама аьлча тхона бакъаьха хет, газет дешарашца из Іо а дийца, цунах шоашта хетар яздича.

«К. Агие» яхар цу студента псевдоним я. Ший тайнан цІи ца а оттаеш, из псевдоним оттаир дийхад до тхога. Оаха кхоачашду цун дехар. Хетачох, автор ше а ваш ше ядечох дика тешаш.

Новкъостий! Ядде тхога ту письмох лаьца.

Да а да вай ираз воай кара

Оаха, Наьсарен мельзавода болхлоШа, дагтара къоабаЙлу Нохч-ПалгІай педагогически института студенташца шоай гуччаьхьарча письмо тІа ГІоттадь доШ — пирча ГІа замах юхедиса зуламера а ахь дола а ГІулакх — УрДув — юкъера ДІаДаккхара доШ. ТІоаа дика хоа УрДОх доккхий зуламаш дуьлилгІа. Сар Боаьаеп-йолаш хьеРчадь декхарашГ ДІатекха бала ца могаш, ах-ме-на бахаш дуХха ха йоаккх баха хайнача кагийча маха. Наггаька ма-ра нийсдуш дан декхар на хьарчаш сагІ йоаладар.

«Вай ираз — вай воай бе доалл» яха студентКай письмо тхоЙ собране дийцаеа оаха кхетадир УрДув юкъера ДІаДаккха вайна могаРхгІар, хьаьвара, ТІехьайса оамалаш хьаьххоабаРшта дехка деза вай. ХІама йоаккхаш саанна, УрДОх воаш, ХІанзарча сийлаьхьара советски саанен мехкарий бозкИЙ.

Хуьрган оаш яхар! — ала йиш сиий вайта ну УрДув дукхадеш.

Ала йиш а я, аланаа а дарГІаш.

СтудентКай гуччаьхьара письмо дувцаш хиннача тха собране кьаьмаьл дир тха йоккхаГІа йолча новкъоста Тамбиева Фарзета. Ше кхеЛь йий кхе йоГ цхьаькха УрДув а доадарашца? — ЛадугІаРашка ГІулакх ахийтаГІо ца. ХІама массанена а гуш да уж, йІаьна бІза а бесаШ, хоза ГІоаттадь беза ХІарзие.

МалгІайкна района «Алханчуртский» совхоза кхоачаГІча отделене болхлоШ.

ХАМХОЕВА Лейла, ХАМАТХАНОВА Хадижат, ХАМХОЕВА Марет, МАТИЕВА Маржан, ДЗАУРОВА Хьанифа.

Бакълув шо, мехкарий!

Дег тІара, рьаьа а долаш дийшад оаха «Сердало» газета оагІонаш тІа арадьанна «Вай ираз вай воай бе доалл» яха Нохч-ПалгІай паччахьалхен медицинстутера мехкарий, оаш санна оаха а ТІаьхьх беррига мехкарийн кагий наьхе, цар дай-юоной вай вахара юкъера товш доацар, вайна новкъарле еш долча ТІехьадиса гІулакх ДІаДаккхара. Урдув доахарашца тІагІерта кьоаСам лоаттабе беза ХІарзие.

МалгІайкна района «Алханчуртский» совхоза кхоачаГІча отделене болхлоШ.

ХАМХОЕВА Лейла, ХАМАТХАНОВА Хадижат, ХАМХОЕВА Марет, МАТИЕВА Маржан, ДЗАУРОВА Хьанифа.

А, ВАЙ МАССАНЕ ИРАЗ А ШОАЙ ИРАЗ А ВАЙ ДАЙ БЕ ДОАЛЛ

Урдув — из, мадарра аьлча, гаРтара саг вожкаш-ешаш мах белга да, из ахь да, кхычун сий дар, кураЛ, саг ларХІар саанна долча вай къаман дикача гІулакхашта дуьхьа да, хІаьта, гучоХ, вайнаька ІаьДал а хинна цьаннаьхьара вайна юкъе доНад из, ІаІаьа а со воаЛаучу ВІаьлаш дуьхьа ДуьхьаЛа яхаш, из толкаде лоарХІа ца вешГ ва ІІаРавар, ешнеен эхь долашн гІулакх чІа долга шийна дика ховшшеЛа а, наха ше вуЗцар ехераш.

Кхьметтеа из эпаш «цьаьбараш» а бац, «Вай ираз вай воай бе доалл» яхача письмо авторан болча метнарашта хетачА тайнара, цхьабаькъа, вайнаХа юкъе шиЙ къаман ІаьДал ІаьДлоаттадеа деза яхаш ледаш яхь я, ешнеен эхь долашн из ЙоаГа ховшшеЛа а.

ХІаьта «беррига мехкарий шоай ДаьшГа-ноаношта дуьхьала ГІаЙттаБар» яхаш из яхь цаРна юкъера ДІайоаккхаьхьатургьаш, из ДІайоаккхаГІургьа ту тайнара яхь ешнеен эхь долашн хилаРаш Бокъонца шоай ЙОг а тийша, дьаьшеН ноаношеен из вахара юкъера ДІаяккха аьнна цьаьн БартаРца соцаьм бойш.

Урдув а доахаш мехкарий мьъре ахийтаРа мехтеЛ. Ваг лединститута мехкарашца, комсомольски ІаьДалаГІа ахийта беза уж мьъре. ДоШ цу тайнара оттадойн — урдув ханачА ДІаДаккхара доШ ешнеен ІаьДаккхара вайна могаРхгІар, хьаьвара, ТІехьайса оамалаш хьаьххоабаРшта дехка деза вай. ХІама йоаккхаш саанна, УрДОх воаш, ХІанзарча сийлаьхьара советски саанен мехкарий бозкИЙ.

Хуьрган оаш яхар! — ала йиш сиий вайта ну УрДув дукхадеш.

Ала йиш а я, аланаа а дарГІаш.

СтудентКай гуччаьхьара письмо дувцаш тха болхо йолча Хаутиева Зояс аьлар:

— Вай грозненски студенткана ГІоттадаьр боккхачу лоарХІаме а ХІана ГІоттадаьна дарГІоаца а доаГІа. Из письмо ядеш царна нонагІа ДагадаьхьарГІа юрташкара вай да. Вай декхарийла а да вожай беррига нийаца цар яхар хьаллаца.

Тхона хетаргІаьх мехкарий долча тхоЙ совгІа, цу дешах шоашта хетар кепа йоазон тІа ала деза мехкарий аьлна-ноаношна. Цу тьаьх е ь ь а поаашта баькъаьхьа хетар ала декхарийла ба юрташка баха, наха сий деш болча боккхий нах, производстве хьаьхха ЙитаРаьн, ноаной-турпа-ГІаьнарчаьрс тІа ГІоттадаьна ГІаьнарчаьрс ГІаьнарчаьрс ГІаьнарчаьрс

ТАСС-а ЗАЯВЛЕНИ

Згідзада а гоамадца а гайра совєтхи нала вьєтнамски хлаьгь дуьхьалара агресси пюьрьга «Ларетаг» бо, бола корта гІа Америка ВІашаг-гІаьхІиттача Штатий правительства бІаьхха хилар. Кхы тІа 50 эзар американски салте вазийта лаьрІалг Къуьбехьан Вьєтнаме. Из а ший партІатон лоІамн бахьан долаш лоаттабечча турпалерчь хьовсаде Вьєтнама хьалха лоІам хагбе пІерчагь-американски империализма эрдда провокация.

Вьєтнамера тІом дІахо чІоагІаьрчаьнна, Индонезиерен Къуьба-Малийбовлен Аьорен хьал кхы а дуьхьалгІа кхоьхьадарчьаьнна США правительства лаьцна ниьчь хьаьда харжадъа ловрІаш йоІа заявленн кепа тера арахьяьхкай Вьєтнама Демократически Республика правительства уьх шера 2-ча августе. «Американски империалистическа тІом шербІаш политическа лелаш, — йоах ДРВ-а правительства заявлене тІа, — шоаш ваьнар хоаметтаттаьгар, хьалча хьаьда кІалхара бовлар, йоаш латтА Къуьбехьан Вьєтнамера марионеточни правительствоан армин соцІар дуьхьа».

Вьєтнамера Демократически Республика правительства дІахаІайнаьр шолІ дьален парІатон лоІамн бахьан долаш йизза котало яккілаца йоІча хана американски агрессорешца а дар сайгонски марионеткашца а къовсам лоаттабе чІоагІга лаьрІа вьєтнамски хьалх хилар. Цунца цІьаьна Вьєтнама Демократически Республика правительства заявленн хьал а лоаІ. США правительства вьєтнамски хьалха дуьхьала йоІаьлъ агрессе кердА аьт хьалда харжъьъ а лаьрхІ Соьвєтан Соьюз кІаьнаьнца а лаьІ, ІІахо а дерзда вежарчьаьнна США политика уьттаеп бола пачча-хьалкеен деттелаш гуьлабала йиІ ки американски агресси бекхам ца беш юсаьр ца хилара. Цунна, бетгалла, тІа-тІа лаьхкагІа ертьа дуьхьалле, бух соцІача кхаьчьа эхь хулаш из эша а ертьа. Вьєтнамский хьалха нийсхон гІулакх котаргда.

ХІара шера дуьхьагІа хул вай республике наха чу-ньаьнарера гІулакхан, массанаьра а, моллагІга хьале а парте ниьчь биаьл чакхбаккха, апоалитически гІулакхаьн уйлаш хьалда вохатохар, вай революционин теоре цІенал, советски хьалха лакха идеалаш лорае цунна хар.

Коммунистан теоретически кийчбара хьалхашка оттадеча кердача, дуьхьга а чІоагІаргІа гІулакхаьна кепта йоазон, вай издательствай оагІонгІаьрга даим, массе тайпара, квалифицированни новкъостал да хьалча ларадогаьна оттаву. Из текхаг а леи, центральни газеташа, «Коммунист», «Политически самообразованиеш», «Партийни вахар», «ЮІсторе деташ», «Философе деташ», «Экономика деташ», «Дунен хьалкъашта юкъера вахар», «Дунен экономикан дунен хьалхьашта юкъера гІулакхаьнан» яхача а хьалдоча кхыча а журналаца кепа теха арахьарчьа БПСС теоретически, историческе-леннински философе, политически экономе, Іилман коммунизма, дунен хьалкъашта юкъера коммунистически болхлойн болама проблемаех а кхыча деташех а аьхьча статьйл сеген. Центральни издательствана политически литературе тІа хьаьстта цоаш болх беш бо-ьстта хьалхьа дуьхьагІа арахецарга Маркса, Энгельса, Ленина, Коммунистически партен Совєтен наччаьхьаьнгеи боккхагІа болча деттелай балхаш, учебникаш деташ поьсбеш, теоретически статьйл, научнай текстий, методически советий сборникаш. Партийни деташа сестеме деша БагІаранта долча новкъостала теоретически статьйш кепа тохара бизаГІа пайда эша беза моттиг герча партийни журналийн газетийн горонех.

Кердача деташа шера партийни деташа ерриГача звеньий преподавателша, лекторшаша, теоретически конференцешка, теоретически болхлойн статьйн а политически балчаца ІІаьрше ше даьхьа заларо, ІІаьнарча замах актуальни долча лешаех лекцеш ешаро, политически локлаьаш, дика чуловаьаьн бола беседаш яр — къахьегамерча авангаьрдан доарХІамА нийсса цо ьхьаьхьо политически ешарцарца коммунистА гІулакхаьн, ьхьаьхьо пе мел кІоаІгга а хин-хаьнвьаь а деш. «Ахьхх» книжкаш тІа-ра эненеш эцарах, пхьащайнца теоретически положенеш дагахь Іоманах хоочачмбь дита йиш йоІаш даш политически деша. КоммунистА идейни кийчон бустам — иа ба цун хьаьнарера гІулакхаш, массанаьра а, моллагІга хьале а парте ниьчь биаьл чакхбаккха, апоалитически гІулакхаьн уйлаш хьалда вохатохар, вай революционин теоре цІенал, советски хьалха лакха идеалаш лорае цунна хар.

Коммунистан теоретически кийчбара хьалхашка оттадеча кердача, дуьхьга а чІоагІаргІа гІулакхаьна кепта йоазон, вай издательствай оагІонгІаьрга даим, массе тайпара, квалифицированни новкъостал да хьалча ларадогаьна оттаву. Из текхаг а леи, центральни газеташа, «Коммунист», «Политически самообразованиеш», «Партийни вахар», «ЮІсторе деташ», «Философе деташ», «Экономика деташ», «Дунен хьалкъашта юкъера вахар», «Дунен экономикан дунен хьалхьашта юкъера гІулакхаьнан» яхача а хьалдоча кхыча а журналаца кепа теха арахьарчьа БПСС теоретически, историческе-леннински философе, политически экономе, Іилман коммунизма, дунен хьалкъашта юкъера коммунистически болхлойн болама проблемаех а кхыча деташех а аьхьча статьйл сеген. Центральни издательствана политически литературе тІа хьаьстта цоаш болх беш бо-ьстта хьалхьа дуьхьагІа арахецарга Маркса, Энгельса, Ленина, Коммунистически партен Совєтен наччаьхьаьнгеи боккхагІа болча деттелай балхаш, учебникаш деташ поьсбеш, теоретически статьйл, научнай текстий, методически советий сборникаш. Партийни деташа сестеме деша БагІаранта долча новкъостала теоретически статьйш кепа тохара бизаГІа пайда эша беза моттиг герча партийни журналийн газетийн горонех.

Кердача деташа шера партийни деташа ерриГача звеньий преподавателша, лекторшаша, теоретически конференцешка, теоретически болхлойн статьйн а политически балчаца ІІаьрше ше даьхьа заларо, ІІаьнарча замах актуальни долча лешаех лекцеш ешаро, политически локлаьаш, дика чуловаьаьн бола беседаш яр — къахьегамерча авангаьрдан доарХІамА нийсса цо ьхьаьхьо политически ешарцарца коммунистА гІулакхаьн, ьхьаьхьо пе мел кІоаІгга а хин-хаьнвьаь а деш. «Ахьхх» книжкаш тІа-ра эненеш эцарах, пхьащайнца теоретически положенеш дагахь Іоманах хоочачмбь дита йиш йоІаш даш

Пишлошъєрий цІей сийна ханал хьалха йистеньхьай проекташ уьттаеранца йІсасца вІашГардьаьчь кооперативни цІен чергежкан. Грозие эгтара лаьхтаГа дола цІа хурга из. Победа проспектенна Можиковски улицаьн сьаьн тІа хьалдергІа из. Цу ладоаьн цІенош а «Гипрогрознефта» проектех дь.

120 квартира йІола цхезза вІашГардьаьчь цІен ХІаьнз отделечни балхаш деш да. Дукха ха яладелаьн къахьегамхошца докка соврІат хурга цунах.

Сурта тІа: 120 квартирах латтА «Гипрогрознефта» цІа.

В. ПОСТНОВА,
инженер. Автора сурт.

ІАНА ДИКА КИЙЧЛУ

Уьхх шера планах лаьрхІаттуа дикна ІІаьнгІа ІІаьйбаЙ продукташ ягар дуьхьа тІагІерта къахьегаш а кердо гочаш турчийчуьнаш а ба Надтеречни района «Гвардейский» совхоза хьайбаьн ледаберашн. Хьайбаьнца ІІа даьккхара эша капиталаьн ремішоеш хьалъеьн а хьалъеьн йоьлаш а лаТТ ца хоьсаш.

Совхоза а цун хьалхарча шера а тоъшш ягар совхоза хьайбаьнца поменешеш. Из балъан долаш лоХлора продуктинесть, ІІаьна аьтча, цкьадола хьайбаьш даьккъарийна тІа ца кхоачаш меца дугар, гІеп а лора. Уьх шера кхыча тайпара турпгІа хьалаш.

Кастта эксплуатеце ІІалургІойлаш я хо эзар хьакха чуоттаьл хьабара хьалъеь ферма. Хьаьхарчаьнна ГІулакх дара йолча ерриГача процессашца механизацин ергьа ца ферме. Хьалха кхьаьнарча ферме саина кулгаШца хьалъеьга дезаьрдеш хьаьхарчаьн лаьхьа эштоаш цІенъеьш, царна доаХъарш деттаьн, тийн мужи боттаьн. Уьх дерригА ГІулакхаьн дукхагІча дамъье механизацина дерзда.

Совхозе хьалъеьн лаТТ дуьла лаьрхІа чуоттаьлъ доаХаьн кхоьаГІарш ни ферма а. 500 бесаьм чухоьнгІо царех хІарше чу. Цу совєтІа 320—350 ІІаса чугІоргІа ГІулакха юкъе эгтара кертера дерхІ продукци дикагІа арахійца хилар.

ПІехьаьсача бригадашта, сменашта хьалха латтача коллективаша новкъостал деш хиларо йиш дулийт хьаьхьегаш овсарле лакхъе. Хьаьцарьа вай Веданара филиал. Дукха ха йьккхар цига продукци дика арахеца ца могаш. Партийни бюро продложеннех цита цхьаьн кІиргаГІа болх бе бахийтар дика мастер Геренко керте а лаТТаш йоІа ловаьт продукцина ципальницаШца новкъостал ду продукци дикагІа арахеца а социалистически яхьх доккхий толамаш даХа а. Фабрика сменашца лаьцнача яхьк уьх шера тоъшш хьалха йиньай Веданара филиал.

Партийни бюро фабрика администрацин мехьана хьаьлле лелаьрга дикагІйоІа формаш лех. Царех я мастера дин бригадира дин ІІадаькар а.

Фабрике во датташ кхетама болх А. Пенгазетон сатирически кепа йоазонн новкъостал ду брак ешт йоІа болхлой, кхьаьгарца а производственни а дисциплинна телхаерашн гучаблаРа.

Дика йоІ бах ца Іеш, болхлоца дика салойІга вІашГьхьаьккха а ГІерт тхо. Тха фабрике каст-каста нийсъеш ІІаьмаш да цхьана вІашагІа а кхийтта театре, культура ІІаьта, горозаш арахьа салаІа хилгІа. ІІаьта дикагІйоІча болхлоцца туристски путевкашт теп.

Цунна а, ладара кара тела ІІе байраХ ладар кхы а чІоагІа къахьега дог ураттадь а тха фабрика коллектив. Семилетка тІехьхарча шера воРхІ шера а планаш Октября 48 шу дуза ха тІаькгочаьн кхоачаьнца лаьрхІаг оаха. **А. КОЖУХОВСКИЙ,**
Грозненски слюдяной фабрика партбюро секретар.

ДИЬ ДИ ХАНАЛ ХЬАЛХА

«Грозпромстрой» треста СМУ-9 бригадаша, участкай коллективаша шерра социалистически яхь йоаржаьлй уьх шера план ханал хьалца кхоачаьнъра. Къаьстта дика къахьегаш а ноь. Бургатинова кулгалду плотницкий бригада. Цунна ІІаьнгІа ІІаьнгІа а ІІаьтаьбеш хІара семмин норма 125 процент кхоачаьнца цо.

Дикача хьоХхамашца накъа ера из бригада ГІишлошъєрий ленна. Цо социалистически декхарашт ІІаьйІІаьнца цу денга химкомбината № 16 йолча корпусе реконструкци яь яла. ЛийрХІаучул диъ ди хьалха яь хьлар реконструкци. Къаьстгаена темпашт кхы а лаьхььеш къахьегаш ба бригада болхлой ІІаьнз. Уж реконструкци ше ба цхьаьнгІчеи цкьаьгІчеи спиРа арІаьнна. Уьх шера планаш цхьа бутт хьалха кхоачаьнгерчьаьнарх дог тийна а тха бригада — йоах бригадина Бургатинов Виктора. Новкъостаьта хьокхан телаш дика къахьегаша белгалбаьнна ба ин. Касаткин, Иванов, Межидов, кхыбдарш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Пхезлагіа денна совгІат

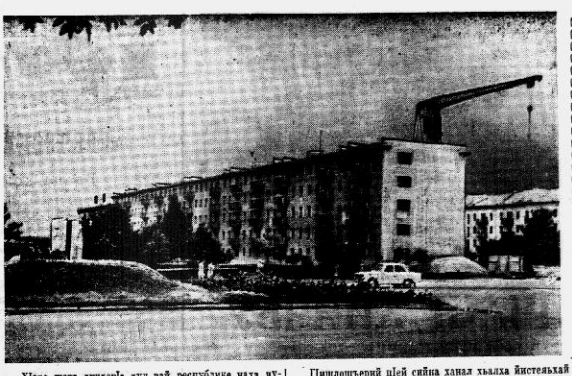

ХІара шера дуьхьагІа хул вай республике наха чуьнаьнарера ГІулакхаьн, ьхьаьхьо пе мел кІоаІгга а хин-хаьнвьаь а деш. «Ахьхх» книжкаш тІа-ра эненеш эцарах, пхьащайнца теоретически положенеш дагахь Іоманах хоочачмбь дита йиш йоІаш даш политически деша. КоммунистА идейни кийчон бустам — иа ба цун хьаьнарера ГІулакхаш, массанаьра а, моллагІга хьале а парте ниьчь биаьл чакхбаккха, апоалитически ГІулакхаьн уйлаш хьалда вохатохар, вай революционин теоре цІенал, советски хьалха лакха идеалаш лорае цунна хар.

Коммунистан теоретически кийчбара хьалхашка оттадеча кердача, дуьхьга а чІоагІаргІа гІулакхаьна кепта йоазон, вай издательствай оагІонгІаьрга даим, массе тайпара, квалифицированни новкъостал да хьалча ларадогаьна оттаву. Из текхаг а леи, центральни газеташа, «Коммунист», «Политически самообразованиеш», «Партийни вахар», «ЮІсторе деташ», «Философе деташ», «Экономика деташ», «Дунен хьалкъашта юкъера вахар», «Дунен экономикан дунен хьалхьашта юкъера гІулакхаьнан» яхача а хьалдоча кхыча а журналаца кепа теха арахьарчьа БПСС теоретически, историческе-леннински философе, политически экономе, Іилман коммунизма, дунен хьалкъашта юкъера коммунистически болхлойн болама проблемаех а кхыча деташех а аьхьча статьйл сеген. Центральни издательствана политически литературе тІа хьаьстта цоаш болх беш бо-ьстта хьалхьа дуьхьагІа арахецарга Маркса, Энгельса, Ленина, Коммунистически партен Совєтен наччаьхьаьнгеи боккхагІа болча деттелай балхаш, учебникаш деташ поьсбеш, теоретически статьйл, научнай текстий, методически советий сборникаш. Партийни деташа сестеме деша БагІаранта долча новкъостала теоретически статьйш кепа тохара бизаГІа пайда эша беза моттиг герча партийни журналийн газетийн горонех.

Кердача деташа шера партийни деташа ерриГача звеньий преподавателша, лекторшаша, теоретически конференцешка, теоретически болхлойн статьйн а политически балчаца ІІаьрше ше даьхьа заларо, ІІаьнарча замах актуальни долча лешаех лекцеш ешаро, политически локлаьаш, дика чуловаьаьн бола беседаш яр — къахьегамерча авангаьрдан доарХІамА нийсса цо ьхьаьхьо политически ешарцарца коммунистА гІулакхаьн, ьхьаьхьо пе мел кІоаІгга а хин-хаьнвьаь а деш. «Ахьхх» книжкаш тІа-ра эненеш эцарах, пхьащайнца теоретически положенеш дагахь Іоманах хоочачмбь дита йиш йоІаш даш

Пишлошъєрий цІей сийна ханал хьалха йистеньхьай проекташ уьттаеранца йІсасца вІашГардьаьчь кооперативни цІен чергежкан. Грозие эгтара лаьхтаГа дола цІа хурга из. Победа проспектенна Можиковски улицаьн сьаьн тІа хьалдергІа из. Цу ладоаьн цІенош а «Гипрогрознефта» проектех дь.

120 квартира йІола цхезза вІашГардьаьчь цІен ХІаьнз отделечни балхаш деш да. Дукха ха яладелаьн къахьегамхошца докка соврІат хурга цунах.

Сурта тІа: 120 квартирах латтА «Гипрогрознефта» цІа.

В. ПОСТНОВА,
инженер. Автора сурт.

БОККХА КХАЪ ХИННАЖ

Рудай йоапача ГІишлой материалий Управлене, коллективно вай республика предприятента юкъе хьалхарчьа кхоачаьнъйир воРхІ беттА плана. Планал соврІа арахійцай 68 эзар сома маьхх продукци.

Массене дог ІІодолхаьш хоам кхьаьгар 5-та августе управлене. «Гвардейскийн» коллеген, Ноьхч - ПалгІай ГІишлойтей профессия Обкома Президиумон, шерра социалистически яхь а йоаржаьлъ лакха хьаьхьегаш толамаш дахарах, тха коллективана кхоалаІа йоІа даьчаьнна ерриГачарна ІІаьнгІа ІІаьнгІа ІІаьнгІа

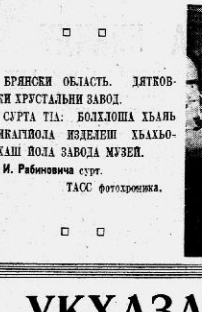

БРЯНСКИ ОБЛАСТЬ. ДЯТКОВСКИ ХРУСТАЛЬНИ ЗАВОД.
СУРТА ТІА: БОЛХЛОША ХЬАЛЬ ЛИКАГИОЛА ИЗДЕЛЕШ ХЬАХЬОХАШ ЙОЛА ЗАВОДА МУЗЕЙ.
И. Рабиновича сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

«ГРЕЧЕСКИ ХАЛКЪО КОТАЛО ЯЬККХАЙ»

Греце компарте ЦК политбюро коммюнике

АФИНЫ, 7 август. (ТАСС). «Йонкха котало ькнихай гречески халкъо,» — йоаз «Бакъ оаз» яхача радиостанце хьакхайкаьчча а «Аргиз» яхача газета тІа кепа теха аралькнхача в Греце Кемпарте ЦК Политбюро коммюнике тІа.

«Шів керте эттана хана денз халкъо хаРцьаш хьайоагІаш йола дворцови правительство парламента юкъе яхийта оттаяь я, — йоаз коммюнике тІа. — Оаха ДІайІа моаршал дохьий хьалкъа каназ тешаме чакхдаьхьача демократе берригача виналашка, берригача депутаташка, политически партешеен организацешкан, деналерча магиргашка, турпалерча боьхлой классага, шийна качІоьалиь дворецеча хуллай правительство цхьан бартаца, низ болаш духьаяе а яь йоматьча дерригача халкъаьга.

Цхьабанца, конституционни порядоки демократически сатеми баьхьан долаш латта къовсам хІанз а чанхбаланза ба. Шоай антидемократически къаманна духьалаери гІулаяхаш дуташ дац моттигерн доазол дехьарен реакционни гІозаРш, американски империалисташ, двореци хунти. ТІаЛатта саготонаш йоккхий я, хІаьта халкъ ший фиИлал лакхье езаш а да. ВІашТІехьдоаца гІулаяхаш ваьнна йоккхий ешаме гІийрта діахо дахьа гІертарца духьалаца къовсам лаьГІ ца балийта ийІча хила деза шоай нізах бІубенна доза демократически низаш деррига халкъ. Шоай ойхийча демонстрацешцеи цхьоаГІонцеи царна могаргаа е парламенте духьагІа барий парте (центра Союза) нуллало правительство вІашагІйолаца нахьаца, е духьъаьн пропорциональни системах сиХХа хорманаш чанхдахара нахьъаца, халкъ партІатта ший лоІаме долча хьалаш на конституционни порядеш а демократически сабар а лоаттаде».

СОВЕТСКИ НАХА ДАГАЙОАГІА ХИРОСИМА

ТОКИО, 7 август. ТАСС-а корреспондента Г. Гаврилленко хьам бу: советски ньхьа японски халькъаца доттагІен уйлаш хилар хьахойташ кьиза чуйийттача бомбаша Іаэаре мел оттабаьрх кьахетам бешн атомни бомбаш чуйийтта тхъо шу дизарца дувзаденна КПСС ЦК Хьалхарча секретара Л. И. Брежнева ихьийта послани чІоагІа дика хетташ тІаийЦай уйх городе.

ТАСС-а корреспондентца ше кьамаьл деш «Тюгаку Симбун» яхача газета дунен халкъашта юкъерча отдела заведующе Минамори аьлар: «Атомни водородни герз діаданиехар духьа, Хьалхьелан Вьетнамера тІом соцабар духьа хьадда ньовсам лоаттабара советски кулгалхочо беш бола тІаьхьехан берригача хиросимацаца хьаллоацаш ба.

ЧІоагІа лоарХіаш долча, Хиросиме арадувлача «Тюгоку Симбун» яхача японски газете тахан кепа тох Л. И. Брежнева послане йиззе текст.

Тайй-тайпара проблемаш ньоастара бе-бе ньаьчаш лелдау тахан ауен тІа, аьлар діахо Минамори, цхьабанца, ППСС ЦК Хьалхарча секретарр иопашкара гуш мадарра, советски ньхьен хиросимацийн уйлаш цхьатарра я атомни водороднни бомбаш ехнара гІулаяхь, дерригача лунен тІарча машара кхерам тІатувсаш бола Вьетнамера тІом сов чехиа соцабара гІулаяхь.

ЙІЛМА-АТЕИЗМАНА ШЕРРА ПРОПАГАНДА Ю БИБЛИОТЕКАША

Коммунистически партІа Советси правительстван чІоагІа торкам тІЕйлийт йІаЯзта дамах воДеЯса ю гІулаяхьа дІадахара, къаьстта дынах юдеИсарашц дІадахара а боХийташ.

Йілма мировоззрени а коммунистически мораль а хила йіан шу дыма идеологеча кьиаз къовсам лоаттабеш на хилча. Из йІилмаш ньаьстта декхарийла я и культурно-просветительни учреждени.

Къаьстамхошта Йілма — атеистически хьехам луча, дыма духьалара ешаме дайІоаржаеча вай республика библиотекаша доккха новкъостал ду хІанз а вайна юкъе пийслуча дыма гувлабьаьча наха модлайи мурдийн кхиненна кІаЗара бовлара.

Культурно - просветительни учреждени болхлоца бахача наха юкъе йоаржаю Вселенне, адамий обществаьх йола знанеш, гучадеах хьалсаГаш ца да лархІар, къаьстагаца нижкаш лелаяр сиина деза дыма гІулаЯхаш, и. к.

Йілма — атеистически пропаганда еш а дыма духьалара литература доаржаеш а боккха болх бу Гроженски района Петропавловски, Первомайски, Мичурински, Горячеисточненски, Старо-Юртовски станицийн библиотекашца. Царех кІара библиотекеш аьстта угалок я, библиотекий болхлоца дыма духьалара хьехам бу дынах тешача наха, царех хІаранеца къаьстта шийца дыма духьалара беседаш ю. Цар хаддаиа дІадоаржаду шеай абонемента е производственни участкашца а атеистически литература, дынах тешаш болча наха хаьжа а йоаьшш дыма духьалара хьехам беш йола конференцеш, сайренаш, кхидола гІулаяхаш ду.

Ду гІулаяхаша боккха кхетам ду дынах тешаначта, уж дынах хьакъоастабе юрнъоастал ду, вийсча новкъа боах. 2 июле Первомайски станица библиотекеи клубоа йІаШарнехаш «Машар хургІан» яхача дыма духьаларча устни журналоа чІоагІа теркам тІаБаХийтар цунна юкъе даска доаГаш хиннарий, дукха а деваш оттаЯр лувца, йІаши кхувсаш дийІар уж. Библиотека а клуба а болхлоца из жаРнал дупалелъ цунна кийчо еш боккха болх бабаР: абонементе ду Іешаш дела литература къаьстта гуРдолчо хьакхаш лар, производстве я и участкашца дыма духьалара литературах йола обзоРаш йьлр, «Шийхий вахар» яха брошюра дийІадар. Журнал дувнарДолча зала чуХь «Вий теш дала?», «Сенах бер гуРгаІ» яха плакаШ техадар, «Дыма доІа бакъдар» яха выставка отаяьлр.

Журнал хьаьх даьхьах латташ дар: «Дыи вай таханен», «Медицинеи дыи», «Бодолгеча серДалгаш». Хьалхарча даьхьах кхамаьл дир школа директора Ковтуна. Ю дийІар ды минута тарбаІа Іерг таЗанарча хьалаца, дыма керте латтарашца вах духьагІа тІехьбахара бахара наьха эьашташ а парна дагалаттарашца а минута Іомалу. Дынах юхедиса гІулаяхьаш дуЦаш, Ковтуна дийІар парна духьала къовсама дикагІа толамаш даргдоа наьхьаш.

ШоллагІча даьхьах кьамаьл, даьча лора Головановаьс дийІар ыи медицинен пІаькхха а шийла мацаре хург на хиларах, дынах медицинана а балача наьхд онахІйно доРадера а доалаш доаа зе, дыма духьалара кьовсам медицинана а къаьхьагаМой онахІйно лорадера а тІехьбеш кьовсам бе. ььлар лектора.

КодадагІча даьхьах дийІар ахрнала ювхе даьха доаГаш хиннарца. ХьалхагІа дынах тешаш хинна дукхта станице баха нах из Іа а кхесса пийсача новкъа.боьлрах йоаца духха факташ йоаладир пар. Школа заьчч йолча Черноморовас дийІар «Іхо дынах хьакъаьстаЗ, «ХІана къаьстар со дынах хьа?» яхача книжкех а пар луча хьехамах а даьца, хІаьта пиштта къона-кьаьлаЗ метода урокаш хьийхар преподавателаша Маковицкаеси Григорьевеи. Ду методе новкъостал дир дерШархошта техничеСки литература шоаш Іомадара, цар творчеСки инициатива дегІаЙоаладара.

Производственни практике программировании дешар хьехара мегаах урокаш еш бар мастерашца И. Л. Ковов, В. М. Ткачев, И. В. Татаринов, В. И. Решетова, кьыбарш а. Из метод учкашне, эгІарца хьаДХа юкъе йоаладыр, бакъда ше дика хилар хьахьеьхар цо. Дешархой кІеарагІа кхетне баьхар цьаьца-йолча узлай, оагхалий конструкциеш, гІиплошьеча балташца дІадоаР дохзара, къаьстагаца оесарле лакхьара наьхьаш леза баьхар. Цу группай дешархой базови пиеш пиите даьча балтий боккха мах бир.

Дешара шу дика чакхдалара гІо дир дешара процесс тоаяр даь ца Іеш, культурно-массови болх тоабаро а. Из болх бора КПСС ЦК ионски Пленума (1963 ш.), партие XXIII-ча сьезда решенеша маьхьара, дерШархошта коммунистически хьехам цун, цар продетарски интернационализмаи социалистически патриотизмаи уйлаш хургІоаьлр. Ду гІулаяшта хетаьь лекцеш йийІадар, котагІлен сайренаш йир, тІема, кьаьстагаца ветераншца; коммунистически къаьмсарна удариикашца дешархой вІашагІйехетаи мотттиГаьлр.

УчаЦнице болх беш я салоІача дерш революционни традиции клубаи. Революционни традиции клуба керта латт кьыьга болгарски революционеи И. Л. Ковов. Ду клубе хьанхачаька хуьл бІаккхгІбараи кьынна ча Іехьешца вІашагІйехетилга. Уьхаза лург чайп-тайпарча темаех: Советий Іаьлал доаяхьаш лоаттабаьча революционни кьовсамах, тахьвай коммунизм хьалъеш доаХача тодамех, Азе, Африке, Латински Америке кьамаш-мукъадахара тІехьарча болаМех.

СалоІача ден клубо дешархой экскурсеи ю. Масала, Ведана, Дагестане ца лоаман районашка хиннаб дешархой.

ХІанз аьхан канкулаи йолча уьхаза тхоай беррига низ тІаБохийт оаха дешархошка дикагІа салаІийтара, ну гІулаяха лаьрхІа оттаяь план я. Геттара дика дешаш хиларах Крыма Кьузбехьарча Йисте баха путевеаш гиний дешархошта - Макаровайна, Дмитриевайна, Граждаиниайна, Сергежень-Юртал дехьаГІа хозача мотттиГе ший салоІа лагерь я училиша. Лагере салоІаш ва 30 совгІа дикагІвола дешархо.

Дешара ду дика чакхдалара гІо дир дешара процесс тоаяр даь ца Іеш, культурно-массови болх тоабаро а. Из болх бора КПСС ЦК ионски Пленума (1963 ш.), партие XXIII-ча сьезда решенеша маьхьара, дерШархошта коммунистически хьехам цун, цар продетарски интернационализмаи социалистически патриотизмаи уйлаш хургІоаьлр. Ду гІулаяшта хетаьь лекцеш йийІадар, котагІлен сайренаш йир, тІема, кьаьстагаца ветераншца; коммунистически къаьмсарна удариикашца дешархой вІашагІйехетаи мотттиГаьлр.

УчаЦнице болх беш я салоІача дерш революционни традиции клубаи. Революционни традиции клуба керта латт кьыьга болгарски революционеи И. Л. Ковов. Ду клубе хьанхачаька хуьл бІаккхгІбараи кьынна ча Іехьешца вІашагІйехетилга. Уьхаза

УКХАЗА ГОВЗАНЧАШ КИЙЧБУ

Уьх шера октябрь беттта медко дедеерца профтехобразование начІалЬлаьлца система хьалхина 25 шу дилар. 1940 шера СССР Халькъ Комиссарий Совете йиллача ца системо мехка хьажьа боазама тайп-тайпарча доаькъоата: промышленности, транспорта, гІиплошьеи хьалъяра, юрта боазама итташ миллионаш бола кьона специалисташ бенаЬ.

Вай республика промышленноста а юрта боазама а специалисташ кийчбеш 19 профтехобразование училище я. Цар кийчбу мехкъаттахой, аппаратчикаш, токараш, слесараш, гІиплошьераш, кхьбараш.

ХІанз шоай хьаГІаоагІача ден сийна социалистически яьь а лаьла болх беш ба кьона специалисташ.

1956 шера маРта йиллаи тха № 11 йола Грозиенски профессионально-техничеСки училище. Ту йийс шера тха училища арахйийнав 1500 совгІа кьена специалист. Уьр болх беш ба «Чечнефтьстрой», «Грозпромстрой», «Грозхимнефтестрой» трестеи трестий тайп-тайпарча областашца, наьрх лукха барзи бригадашен участкашен керте латт. Масала, СМУ-2 коммунистически къаьхьагаМа бригадашца кулгалдеи ба тха училище йисте ьькха ни. Папаьни, Конзратьев, кхьбараш.

Уьх шера тха училища арахйийнав 150 кьина специалист, наьрх 56 паччаьхьаГІеи экзаменаШ тІеи комиссе лакъара разрядаш елан. Из-рех ба плотникаш ни. Плиев, Тагиров, Паршин, Левченко, Самойленко, отделочникаш ни. Кромнко, Елабенок, каменщикаш бетонщикаш Абуьзаров, Бекжуртанов, кхьбараш.

Шоай дагаБоьлгбелаи дукха дика гІулакхаш дир дешархоша уьх шера. «Аргун» яхача совхозе цар хьалйир шиъ хьайбай ферма, Шалински хьара алат лоаттаду моттиг, «Сортсемеводц» яхача участке бетаЬ лоаттаю склад. «Грозпромстрой» треста 64 квартира йола ленош, «Грозхимнефтестрой» трестеи. Черноречье, «Старая Сунжа» яхача микрорайоне отделочни балхаш дир.

ШоллагІча кварталах йоаГІа производственно-финансови план а хІаьта иштта йола специалисташ арахецара план а кхомчашьаьй оаха.

Из де йиш хилар училище берига хьехархой дешара шера дика кайчбалар бахьаьн доаш, хьаьха пІадахуьра шера хинна кхоачамбоаларатни ІІалаташи белгаа а даьхьа, уж пІадоаХардола гІулакхаш лаьаь, республика профтехобразование конференце ях кунтиМа теркал а ях болх барда.

Нийса хержа а шоай моттигаьха беаттаМа балха оттабаь а бар производственни чеснара мастераш, хьехархой, эгІара кердаГІа йолча геттара пособие, кийчьлар кайнеташ, хиланна лигйоаьчча поиболаннеи йелаш йолаи болгаа агрегатий а механикмай а сантехникаи ІІаланьяьо лаборатореи.

ПрограммаьрчаьлгІа дешар хьехара

КХОАЧАШДУ КНИЖКАШ ДЕШАРГІЙ ЬЬАШТАШ

Шерра шера дукхагІа литературе ра ерзеш вай Нохч-ГІалгІай книжни издательстваС.

Боккхача безамца наха еш И. Базоркина, Б. Зязикова, М. Мамаева, Х. Ошаева, Дж. Яндиева, А. Бокова, иштта дукхха кхьбарий произведеиеш.

Кхьча республикашарен городашкарен Нохч-ГІалгІай книжни базе снача заяяеХ уьх шера хІанз шоалагІа эрсий метта кепа теха ерзаГІийолаш я И. Базоркина «ТІаьхьехам», «Кунан цІкнан», М. Мусаева «Дошо бронка», М. Висанова «Тюрка тІара Эльбе кхаччалца» яха произведеиеш.

Базоркин Идриса «ТІаьхьехам» яхача произведеиена заяьхьаи еннай 15000 экземпляра: Волгоградерча, Ташкентерча, Тюменерча, Брянскерча, Краснодарерча книготоргаШ.

Бокоа Ахьмада юхьхьаьца эрсий меттала перевод а яь уьх шера арайоьлаяь «Ши бийса» яхача произведеиена 10000 экземпляра заяяеХ еннай Карагандерча, Калугерча, Красноярскерча книжни базаша.

Юхьхьаьца эрсий меттала дена теха арайоьлаеи 5000 экзаМплярмара арадаьлаяьар Базоркин Идриса яздоь «Кунан цІкнан» яха книжка. Уьх шера Іаьлаьмте дукха экземпляраШ зе кхаьаи даьхьхад цунна ерригача Союзера. Масала; кочетаевски облпотребсоюзера — 5000 экзаМплярА, «Знание» яхача книготоргера 15000 экземпляра, кемеровски книготоргера — 15000 экземпляра, Ивановски книготоргера — 3000 экземпляра, иштта кьыьчаХьара а.

Уьх шера Нохч-ГІалгІай книжни базо а эрсий, казахски, украински, туркмени, грузински писателеи произведеиешта заяьхьаи ьаьл.

Боков Ахьмада юхьхьаьца эрсий меттала перевод а яь уьх шера произведеиеш ІІаьлаьмте ІІаьхьа ІІаьлаьмте ІІаьхьа ІІаьлаьмте ІІаьхьа